

A
NATO

alapítása

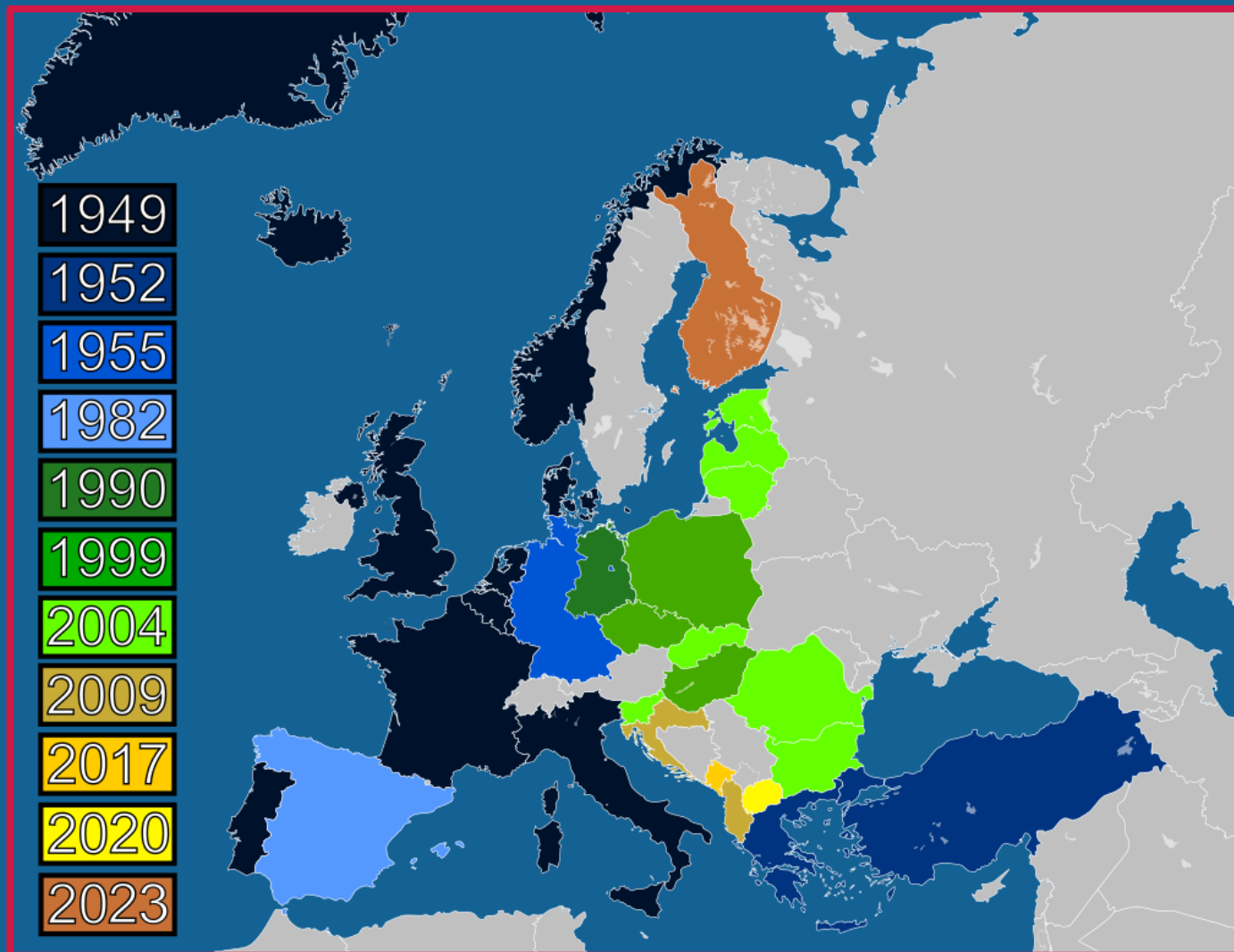
/az egység és a béke ígérete/

OTAN

❖ **A NATO a velünk élő történelem, ugyanis egy napjainkban is működő szervezetről lehet beszélni. Jelenleg az egyik leghatalmasabb egyesület, viszont nem új a nap alatt, elvégre a béke óhajtása már számtalanszor felbukkant a múltban. Gondolok ez esetben azokra az európai gondolkodókra, akik megálmodták a kontinentális egységet, hogy az tartós fegyvernyugvást és az államok között kiegyensúlyozott viszonyt eredményezzen. A NATO (és az ENSZ) azonban egy közvetett előddel rendelkezik.**

- ❖ **Az 1. világháború egy sokállapotot idézett elő. Noha kitörésekor a nemzetek ünnepeltek és éljeneztek, egy-két év múlva egy hatalmas kiábrándulás vált jellemzővé. És nem is hiába. A háború romantizálását a keserű felocsúdás követte. A tömegpusztító fegyverek, az új hadieszközök elrettentőnek bizonyultak, és ami még borzasztóbb volt: a konfliktus hatalmas emberveszteséggel járt. 1918-ra végleg megérett egy pacifista attitűd, és szinte mottóvá vált, hogy olyan háború, mint amilyen a „nagy háború” (ekkor még így nevezték az 1. világháborút) volt, soha többé nem fordulhat elő az emberiséggel. Harmóniára volt szükség, amit garantálni kellett. Ezt a koncepciót szolgálta a Népszövetség, amely konkrétan az ENSZ és a NATO küldetéseit fogalmazta meg. Organizációja kezdetben a győztes országokat foglalta magába, később azonban új tagokkal gyarapodott (Magyarországot is beleértve). A történések felülírták a kezdeményezést. A 2. világháborút kirobbantó személyek és országok mindenféle megnyugvásra való törekvést lesöpörtek az asztalról. A 2. világháború véresebb, pusztítóbb, infernalisabb és nyomasztóbb körülményeket eredményezett, és a döbbenet is sokszorosa volt a korábbiaknak. 1945 után a fenyegetés állandóvá vált, csak éppen más-más szereplők között és más formában zajlódtak le a rivalizálások. Bár a feszültség jelen volt, a régi célokat mégis le lehetett porolni, és újra napirendre lehetett tűzni mindazt, ami a történelem során megakadt.**

❖ **A NATO közvetlen előzményeként a németországi események szolgálnak. 1945-re Németországban négy megszállási övezet alakult ki: amerikai, brit, francia, szovjet. A szövetség felbomlását jelzi, hogy a szovjetek és a nyugati megszállók között nézeteltérés ütötte fel a fejét, amikor is 1948-ban Németország nyugati részében bevezették a német márkát. A szovjet válasz egyértelműnek bizonyult, blokádot rendeltek el Nyugat-Berlin ellen. A két világháború 1948 körül egyre inkább elhatárolódott egymástól, és bár az ellenséges nexus implicit volt, mégis cselekvésre készítette a feleket. A kezdeményezés elsősorban Nyugat-Európában vette kezdetét, és talán ez a magyarázata annak, hogy a NATO létrehozásának évfordulóját az Európai Unió egyik releváns eseményeként tartom számon. A szovjet magatartást a nyugati országok sokkal inkább fenyegetésnek érezték, sőt körvonalazódni látszott a németeket és a japánokat felváltó új agresszor szerepe. Önvédelmi céllal katonai megállapodások jöttek létre, és különböző önvédelmi stratégiai tervek deklarálódtak. 1948-ban Franciaország, Nagy-Britannia és a Benelux államok vezetésével életbe lépett a Nyugati Unió. Idővel tagadhatatlanná vált, hogy ez az összefogás kevésnek fog bizonyulni, és kizárólag egy transzatlanti védelmi rendszer parancsolhat tekintélyt, és segítheti elő a nyugat-európai integrációt, amelynek a biztonság az egyetlen kulcsa.**

NATO tagországok csatlakozási év szerint

❖ **A Nyugati Unió – ha nem is bizonyult végleges megoldásnak – megvetette az alapokat, és mint kiindulópont vált meghatározóvá. Természetesen szerepet játszott az is, hogy a hidegháború kiterjedt, és a világon bárhol felerősödhetett (ami később be is igazolódott Vietnámban, Koreában, Afganisztánban), tehát nem csak Európa sodródhatott bele egy újabb vérengzésbe, hanem az egész emberiség is. Az Egyesült Államok külpolitikai törekvése leginkább a 2. világháborúba való belépésekor változott meg, és 1945 után konkrétan felhagyott a Monroe-elvvel és az izolációval. Az USA világesendőri státuszt töltött be, és a Szovjetunió legerősebb vetélytársaként avatkozott bele a világpolitikai eseményekbe (indokoltan és érdekszerűen egyaránt). A nyugati tömb vezetőjeként egy olyan rendszer létrehozását támogatta, amely fenntarthatja a békét és egyensúlyt teremthet a két oldal között.**

❖ **1949. április 4-én Washingtonban egy történelmi fordulat állt be: létrehozták a NATO-t. Az alapítók között foglalt helyet a Nyugati Unió 5 állama, valamint az Egyesült Államok, Kanada, Olaszország, Dánia, Norvégia, Izland és Portugália. A szövetség alappillére az Észak-atlanti szerződés, amely mintegy manifesztálja a központi elveket. A dokumentum legismertebb szegmense az 5. cikkely, amely a létrehozás értelmét és lényegét hangsúlyozza ki: „a tagállamok bármelyike elleni támadást valamennyi tagállam elleni agressziónak tekintenek, és minden szövetséges az általa szükségesnek ítélt módon reagál, akár fegyveres erő bevetésével.” Az egyezmény kezdetleges verziója nem tette lehetővé az akciók összehangolását, viszont a soron következő események – szovjet atombomba, Németország helyzete, koreai háború – fejlődésre sarkallták a nyugati tömb tagjait.**

❖ **A NATO napjainkban 28 államot foglal magába, és új célokat kitűzve üzemel. Aktivitása nem csupán euro-atlanti, hanem globális. A katonai szervezet megerősítette az európai egységet, identitásformáló hatást ért el, és elősegítette az Európai Közösség majd az Unió létrehozását.**